

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра цивільного права

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ СУБ'ЄКТІВ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА**

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Освітньо-наукова програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від 31 серпня 2020 р.

м. Івано-Франківськ - 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Програмні компетентності та результати навчання
5. Організація навчання
6. Система оцінювання навчальної дисципліни
7. Політика навчальної дисципліни
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теорія суб'єктів цивільного права
Викладач (-і)	Зеліско Алла Володимирівна, доктор юридичних наук, професор кафедри цивільного права, доцент
Контактний телефон викладача	(0342) 596130
E-mail викладача	alla.zelisko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку консультацій викладача, що розміщується на інформаційному стенді та сайті кафедри. Консультації щодо індивідуальних науково-дослідних завдань можуть відбуватися он-лайн шляхом використання Zoom, або листування через Telegram, Viber, e-mail на вибір здобувача відповідно до його індивідуальних побажань і в час, завідомо узгоджений із здобувачем.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є система доктринальних положень теорії суб'єктів цивільного права, практика реалізації норм цивільного законодавства суб'єктами цивільних відносин, доктринальні концепції провідних наукових шкіл України, тенденції розвитку теорії суб'єктів права. Програма навчальної дисципліни складається з таких <u>змістових модулів</u>: 1. Науково-методологічні підходи щодо поняття, кваліфікаційних ознак та систематизації суб'єктів цивільного права. 2. Правосуб'єктність окремих видів суб'єктів цивільного права. 3. Форми реалізації правосуб'єктності у цивільному праві. Сучасні тенденції розвитку суспільних відносин спонукають до перегляду існуючих у науці напрацювань як щодо сфери цивільного права загалом, так і щодо спеціальних його напрямів, зокрема, теорії суб'єктів цивільного права. Ідеться про оптимізацію поєднання у науці та практиці існуючих усталених теоретико-правових конструкцій і особливостей сучасного розвитку суспільних відносин. Здобувачі освіти за результатами опанування дисципліни повинні бути глибинно та всебічно ознайомлені із ретроспективними умовами становлення теорії суб'єктів права в Україні, проблемами доктринального та прикладного характеру щодо суб'єктів цивільного права та реалізації ними правосуб'єктності, знаннями концептуальних положень провідних наукових шкіл у сфері теорії суб'єктів цивільного права та тенденціями її подальшого розвитку. <u>Основними джерелами</u> цієї галузі виступають Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України, Кодекс торговельного мореплавства України, Земельний кодекс України, Сімейний кодекс України, закони України «Про акціонерні товариства», «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», «Про кооперацію», «Про міжнародне приватне право», «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань», «Про громадські об'єднання», «Про благодійну діяльність та благодійні організації», «Про цінні папери та фондовий ринок», «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку», «Про авторське право і суміжні права». «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», «Про охорону прав на промислові зразки», «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», «Про захист прав споживачів», «Про банки та банківську діяльність», «Про державну реєстрацію речових прав та їх обмежень», «Про фінансовий лізинг», «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну	

діяльність», «Про страхування», «Про транспорт», «Про залізничний транспорт», «Про автомобільний транспорт», «Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю», «Про споживче кредитування», «Про платіжні системи та переказ грошей в Україні», «Про гарантування вкладів фізичних осіб», «Про електронний цифровий підпис», «Про інвестиційну діяльність» та інші нормативно-правові акти; постанови Пленуму Вищого господарського суду та Пленуму Верховного суду.

В умовах формування в Україні держави, у якій людина, її права та інтереси є найвищою соціальною цінністю цивільно-правові відносини та належне їх регулювання постають в центрі уваги усіх суспільних інститутів. Як наслідок, підготовка юристів із якісними фаховими знаннями і навиками у сфері теорії суб'єктів цивільного права є затребуваною сучасним суспільством та державою.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Теорія суб'єктів цивільного права» є формування у здобувачів освіти концептуального науково-правового розуміння доктринальних положень теорії суб'єктів цивільного права; закріплення відповідних юридичних знань та навиків, спрямованих на вирішення конкретних науково-організаційних, дослідницько-інноваційних та прикладних спеціальних завдань у сфері теорії суб'єктів цивільного права; формування здатності до аналізу існуючих дискусійних теоретичних та прикладних положень сучасної цивілістики у цій сфері.

Основними цілями вивчення дисципліни «Теорія суб'єктів цивільного права» є набуття здобувачами освіти загальних та фахових компетентностей у сфері концептуальних проблем теорії суб'єктів цивільного права; володіння знаннями методологічних проблем цієї спеціальної сфери цивілістики, актуальних та перспективних тенденцій вдосконалення норм законодавства, пов'язаних із суб'єктами цивільного права та реалізацією ними правосуб'єктності; набуття навиків аналізу та узагальнення існуючих наукових напрацювань у сфері теорії суб'єктів цивільного права та формування на його основі власних аргументованих позицій, ідей та висновків.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

здатність до абстрактного та критичного мислення у сфері проблематики, пов'язаної із суб'єктами цивільного права;

здатність до розуміння предметної області сфери суб'єктів цивільного права та професійної діяльності за спеціальністю;

здатність розробляти та керувати науковими проектами, пов'язаними із теоретичними та прикладними проблемами теорії суб'єктів цивільного права;

здатність застосування методології та методики дослідницької роботи для створення нових систем утворюючих знань у сфері теорії суб'єктів цивільного права;

здатність до поєднання освіти з наукою та практикою шляхом знаходження інноваційних складових у науковій та освітянській діяльності;

навички викладання для здобувачів першого та другого освітнього рівня вищої освіти на семінарських та практичних заняттях.

Фахові компетентності:

здатність кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти у сфері, пов'язаній із суб'єктами цивільного права, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності;

здатність аналізувати методологічні проблеми теорії права суб'єктів цивільного права;

здатність демонструвати знання базових засад, сучасного стану, тенденцій розвитку

наукових досягнень у сфері теорії суб'єктів цивільного права.

Програмні результати навчання:

формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень тощо), наявні літературні дані у сфері теорії суб'єктів цивільного права;

застосовувати наукові знання термінології, основні закономірності юридичного мислення та пізнання, формулювати поняття і категорії, класифікувати та узагальнювати явища у сфері теорії суб'єктів цивільного права;

застосовувати сучасні методи викладання у вищій школі та впроваджувати інноваційні технології у викладацькій практиці;

розуміти загальні принципи та методи правових наук, а також методологію наукових досліджень у сфері теорії суб'єктів цивільного права, застосовувати їх у власних наукових дослідженнях в юридичній та у викладацькій практиках.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	081 Право	2	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.

Модуль I. Науково-методологічні підходи щодо поняття, кваліфікаційних ознак та систематизації суб'єктів цивільного права.

Тема № 1. Теоретико-правові підходи до розуміння суб'єктів права. Суб'єкти права та суб'єкти правовідносин.	2	2	5
Тема № 2. Суб'єкти цивільних відносин: поняття, кваліфікаційні ознаки, класифікація.	2	-	7

Модуль II. Правосуб'єктність окремих видів суб'єктів цивільного права.

Тема № 3. Поняття, кваліфікаційні ознаки та складові правосуб'єктності: доктринальні підходи.	2	2	8
Тема № 4. Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин: проблеми теорії та практики.	2	-	8
Тема № 5. Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин: проблеми теорії та практики.	2	2	8
Тема № 6. Публічно-правові утворення як суб'єкти цивільних правовідносин: доктринальні та прикладні аспекти.	2		7

Модуль III. Форми реалізації правосуб'єктності у цивільному праві.

Тема № 7. Реалізація правосуб'єктності суб'єктами цивільного права.	2	2	6
---	---	---	---

Тема № 8. Договірна форма реалізації правосуб'єктності суб'єктами цивільного права.		4	-	6
Тема №9. Корпоративна форма реалізації правосуб'єктності суб'єктами цивільного права.		2	2	5
ЗАГ.:		20	10	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни ґрунтується на положеннях, викладених в Положенні про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», схваленому в новій редакції Вченою радою ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», протокол № 1 від 28.01.2020 р. – https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/08/polozhennya2020_org_os_proc.pdf Максимальна оцінка за результатами вивчення навчальної дисципліни становить 100 балів. Система оцінювання навчальної дисципліни включає в себе кілька компонент: оцінка за виконання підсумкової (залікової) контрольної роботи (50 балів); оцінка за семінарські заняття (25 балів); оцінка індивідуальної роботи здобувача освіти науково-дослідницького характеру, самостійної роботи (25 балів).			
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає виконання здобувачами освіти індивідуальних письмових робіт науково-дослідницького характеру та самостійної роботи. Такі роботи можуть бути безпосередньо чи опосередковано пов'язані із тематикою наукового дослідження здобувачів освіти. Формами індивідуальних письмових робіт можуть бути: есе, рецензії на наукові статті, анотація монографічного дослідження, аналіз чинного законодавства на предмет наукової та прикладної проблематики. Виконання письмових робіт здобувачами освіти повинні відображати їх здатність до аналізу та систематизації існуючих наукових і прикладних напрацювань у межах дисципліни та формування власних висновків дослідницького характеру. Види письмових робіт: Есе (тематика пов'язана із науковим дослідженням здобувача освіти і визначається спільно викладачем та здобувачем) – максимальна оцінка 10 балів. Рецензія на наукові статті (обсяг рецензії становить 1-2 сторінки, тема статті для рецензування визначається спільно викладачем та здобувачем) – максимальна оцінка 5 балів. Анотація монографічного дослідження (обсяг анотації становить 1-2 сторінки, обрання монографії здійснюється спільно викладачем та здобувачем) – максимальна оцінка 5 балів. Аналіз чинного законодавства на предмет наукової та прикладної проблематики (тематика визначається спільно викладачем та здобувачем)– 5 балів. Максимальний бал за письмові семестрові роботи становить 25 балів.			
Семінарські заняття	Система оцінювання семінарських занять передбачає поточні оцінки успішності (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 –			

	«незадовільно») – виставляються під час проведення семінарських (практичних) занять. Підсумкова оцінка за семінарські (практичні) заняття виставляється в кінці семестру за результатами роботи на семінарських (практичних) заняттях, самопідготовки і є середнім арифметичним (заокругленим до сотих) всіх отриманих оцінок за семінарські (практичні) заняття та оцінок за відпрацьовані заняття. Підсумковий бал за семінарські (практичні) заняття (максимально 25 балів) – підсумкова оцінка за семінарські (практичні) заняття, помножена на коефіцієнт 5, заокруглена до цілого. Опитування здобувачів здійснюється у формі співбесіди, під час якої визначається розуміння здобувачем доктринальних та прикладних питань теми, уміння аналізувати їх та формувати власну аргументовану належним чином позицію.
Умови допуску до підсумкового контролю	Умовою складання заліку є виконання всіх видів робіт, передбачених силабусом та відпрацювання пропущених семінарських занять. Мінімальна кількість балів для отримання заліку – 50 балів.
Підсумковий контроль	Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку. Залік проводиться у вигляді підсумкової письмової контрольної роботи (проводиться на останньому семінарському занятті), максимальний бал за яку становить 50 балів. Завдання із підсумкової контрольної роботи передбачає три питання теоретичного характеру та термінологічне завдання. Описові питання оцінюються у 15 балів кожне і термінологічне завдання – у 5 балів. Мінімальна сумарна кількість балів за результатами семінарських занять, індивідуальної науково-дослідницької, самостійної роботи та написання підсумкової контрольної роботи для отримання заліку становить 50 балів. Якщо здобувач освіти набрав менше 50 балів, то залік проводиться в усній формі та передбачає усне опитування-співбесіду зі здобувачем на предмет з'ясування опанування ним предмета навчальної дисципліни, системності набутих ним компетентностей. Заліковий білет включає 5 питань по 20 балів кожне. Максимальний бал за залік – 100 балів.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Планується виконання здобувачами освіти індивідуальних письмових робіт науково-дослідницького, форми яких розкриті у попередніх розділах. Усі письмові роботи виконуються у термін, визначений викладачем, але не пізніше дня проведення останнього семінарського заняття.

Академічна доброчесність:

Очікується, що здобувачі освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять:

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі відвідають лекції і практичні заняття навчальної дисципліни.

Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку шляхом виконанням здобувачами освіти індивідуальних завдань, які у письмовій формі надсилаються на електронну пошту викладача.

Більша частина навчального часу спрямована на самостійну роботу здобувача.

Практичні завдання по навчальній дисципліні обговорюються з аспірантом та корегуються для кожного аспіранта окремо у відповідності до тематики його наукового дослідження.

8. Рекомендована література

1. Васильєва В.В. Договір як підстава виникнення цивільно-правового зобов'язання: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / НДППіП ім. акад. Ф.Г. Бурчака НАПрНУ. Київ, 2013. 216 с.
2. Договір як універсальна форма правового регулювання: монографія. За заг. ред. проф. В.А. Васильєвої. Івано-Франківськ, 2016. 298 с.
3. Жигалкін І. П. Установи як юридичні особи : монографія. Х. : Право, 2010. 168 с.
4. Зеліско А.В. Підприємницькі юридичні особи приватного права як суб'єкти цивільних правовідносин: монографія. Івано-Франківськ, 2017. 445 с.
5. Зозуляк О. І. Реалізація цивільної правосуб'єктності юридичних осіб у договірній формі: монографія. Івано-Франківськ, Нова Зоря. 2013. 216 с.
6. Зозуляк О. І. Непідприємницькі юридичні особи як суб'єкти цивільного права : теоретичний та практичний аспекти : монографія. Тернопіль : Підручники і посібники, 2017. 432 с.
7. Суб'єкти цивільного права / ред. Шевченко Я. М. Харків: Харків юридичний, 2009. 632 с.
8. Первомайський О.О. Участь територіальних публічно-правових утворень в цивільних відносинах: проблеми теорії та практики: монографія . К.: Ред. журн. «Право України, 2013. 196 с.

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в Методичних рекомендаціях до вивчення відповідної дисципліни, які надаються аспіранту в електронній формі до початку семестру.

Викладач _____ проф. А.В. Зеліско